

МАСКАРАД

Єдина таємна субстанція життя мігрує від личини до личини, від образу до образу, і щоб замкнути її в кайдани Зчеплення, потрібно скористатися тими чи іншими видами магічних вузлів.

Джордано Бруно «De vinculis in genere»

Відомий алхімік, телефізик і мандрівник Анрі Орасьєн Дюар, відвідавши 1752 року Буковину, писав у своєму подорожньому щоденнику:

«Цінність цих земель, з яких після укладення Бельзької конфедерації ціною чималих зусиль вдалося вигнати завойовників-турків, згодом стала очевидною будь-якому мудрованому філософу. Дикі гори, чії скарби, як вважалося раніше, полягали лише в будівельному лісі, хутрі та певній кількості пасовищ, виявилися винятково багатими на життєдайну силу Землі. Тутешні мешканці, які, загалом, досить розумні, винахідливі та досвідчені в усіх необхідних для життя ремеслах, зазвичай зосереджуються на корисному та необхідному. До того ж їм не властива надмірна релігійність — можливо, ще й з тієї причини, що в тутешніх горах досі

сильна віра в духів природи, спілкування з якими видається більшості справою аж ніяк не вартою догани. Імовірно, через ці обставини плоди Нового Ренесансу були прийняті тут із захопленням, а вчені, що прибувають зі столиці та інших міст, завжди у пошані».

Продемонструвавши неабиякі завзятість і жагу до пізнання, які є щонайважливішими душевними рисами будь-якого справжнього дослідника, Дюар дістався навіть до маловідомого за тих часів Творельця, якому також приділив кілька рядків:

«Я ще не зустрічав місць, де Геб був би таким могутнім і чистим. Джерело цієї гори суттєво перевершує за своїми якостями усі бачені мною в Трансільванії і, можливо, має бути назване найщедрішим і найстійкішим у всій Європі. Тому я не був надто здивований, побачивши, що співтовариство алхіміків, які оселилися на схилах гори, значно чисельніше, ніж можна було собі уявити, зважаючи на розповіді, почуті мною у Чернівцях. Тутешні майстри присвячують увесь свій час дослідженням і створенню фабрикатів, які є найбільш попитними серед народу Українського князівства. Їхні тинктури незмінно чисті, Зчеплення надійні, а небезпеки, пов'язані з мимовільним вивільненням стихійних сил, зазвичай мізерні. Усі реакції відбуваються надзвичайно швидко: ті, що у Київській академії потребують трьох-чотирьох діб, тут тривають лише кілька годин. А результати тінгування¹ часом настільки блискучі, що вражають самих філософів. Єдиним недоліком джерела є надзвичайна віддаленість гори від міст і центрів ученості. Дорога до неї проходить повз дивовижно ма-

---

¹ Тінгування — в алхімії надання одній речовині властивостей іншої.— Тут і далі прим. авт.

льовниче озеро у формі серця, поетично назване «Оком гір», і є прегарною, проте такою самою важкопрохідною. Тож, побоююся, мене чимало часу, перш ніж могутність цього Омфалоса¹ буде використана належним чином. Та колись це неодмінно станеться. Народ князівства щедрий, не прагне до великого багатства, але надзвичайно цінує свою свободу, без якої не уявляє життя. А події нещодавнього минулого довели: сили, які подані були до людських рук Новим Ренесансом, цілком здатні допомогти їм захищати свої вольності, гідність і устрій суспільства, яке вони вважають, і подекуди небезпідставно, єдино справедливим. Через це розвиток алхімії, телефізики, герметичної геометрії, механіки викривлень та інших напрямів практичної філософії завжди зустрічатимуть у тутешніх землях не меншу підтримку, ніж у Нюрнберзі або Лондоні».

Якщо месье Дюар повернувся би до Творельця за сто з лишком років, він, найімовірніше, порадив би та навіть загордився, оскільки його передбачення справдилися повною мірою. Громада алхіміків розрослася, перетворившись на невелике, але гарне й упорядковане містечко. На вершині гори спорудилася причальна вежа хмароплавів, а «важкопрохідну дорогу» замінив сталевий дромос — тож тепер милуватися красою, що так захопила французького мандрівника, можна було з цілковитим комфортом: з вікна затишного вагона або навіть каюти летючого судна.

Тут незайвим стане зауваження, що напередодні Різдва пасажирів, які прибувають до Творельця повітрям або потягами дромоса, що їх тут називають на польський

¹ Омфалос, омфал (*грец.*) — «пуп», пуп (центр) землі. Омфалом називали священний камінь у храмі Аполлона в Дельфах. У переносному сенсі — осередок священної сили.

манер «цмоками», ототожнюючи з залізними зміями, стає вкрай багато. Та не лише тому, що навколишні гори в зимовому вбранні, так само, як і вулиці гарного містечка, незмінно тішать око. Насправді річ у тім, що, крім сироваток, тинктур, стихійників та інших фабрикатів, які нині уславилися далеко за межами Конфедерації Чотирьох Народів, столиця буковинських алхіміків віднедавна стала знаменита через свій різдвяний ярмарок, де згадані продукти продаються за сміховинно низькими цінами. А ще її уславив веселий карнавал! Цей звичай, не дуже давно завезений з італійських земель, став не лише даниною поваги до Великого філософа, що стояв біля витоків Нового Ренесансу і якого, звісно, щиро шанував кожний алхімік. Карнавал також чудово доповнював ярмарок, привертаючи увагу приїжджих, яким, безперечно, важко було втриматися й не купити щось — нехай навіть дрібничку на кшталт фляжки з найтоншого небиткого скла. А потім ще й хвалитися придбанням усюди, примножуючи славу творельцьких майстрів. А злившись із місцевими новорічними традиціями, свято набуло, як полюбляли казати іноземці, описуючи дива далекої екзотичної Буковини після повернення додому, «незвичайного колориту».

Але не тільки самим чужинцям припало до душі це свято — чимало місцевих житців теж чекало на нього з нетерпінням. Створювали фантастичні вбрання, обирали прикраси, розсилали й отримували запрошення. Часи, коли все населення Творельця становило три десятки відлюдників-філософів, давно минули. Наразі хоч більшість городян так чи інак були пов'язані з «єгипетською наукою», їм, вочевидь, бракувало одержимості першопоселенців. Ті не збоялися лихих людей і диких звірів, здолали непролазні гірські ліси заради можли-

вості зачерпнути силу Омфалоса. А, влаштувавшись на місці, ні на що інше, крім своїх тиглів, атанорів¹, тіней ідей, Зчеплень і монад, уваги майже не звертали. Теперішні алхіміки проживали в затишних будинках із фабрикатної цегли, які обігрівалися термічними оріосетісами, освітлювалися бенну-лампами. І хоч нащадки так само щиро працювали, проте завжди могли знайти час і для веселоців. Годі вже казати про їхніх підмайстрів, школярів та, звісно ж, інших людей — тих, хто не злітав духом до верхів'я науки, але без кого життя городян-учених стало б вельми скрутним, незважаючи на всі успіхи практичної філософії. Йдеться про торговців, шинкарів, кухарів, праль, механіків, садівників та інших... багатьох інших.

Тепер у Святвечір на творелецьких вулицях частіше можна було почути не глибокодумні міркування щодо особливостей містичних ієрархій і послідовностей трансмутацій, а розмови на штиб цієї.

— То ти нічого не чула? Це все приїжджий, що зняв крамницю Косачів. Осташек... Антоній?... Чи Аполлінарій? Про нього ще кажуть, наче він нащадок того Осташека, який заснував карнавал. Він дотепер чи у Варшаві, чи в Нюрнберзі жив, пам'ятаєш? А наразі повернувся...

— І що там із цим Аполлонієм?

— Антонієм. Йому того тижня чернівецький цмок привіз одразу десять скриньок венеційських масок. Справжнісіньких, з Італії. Красиві — страх! Вольто, колумбіни й ці... багаути. Такі дзьобасті. Розписні, в золоті, з намистинками. З камінцями. Диво просто.

---

¹ Атанор — алхімічна піч.